

Comisia
Europeană

SUCCESSIONE TRANSFRONTALIERE ➔ GHIDUL CETĂȚENILOR

Contribuția normelor UE la simplificarea
succesiunilor internaționale

Prezentul ghid se adresează tuturor persoanelor implicate în succesiuni transfrontaliere sau afectate de acestea, în special celor care își planifică propria succesiune și moștenitorilor. Este un ghid practic al cărui obiectiv este să ofere răspunsuri la cele mai frecvente întrebări. Ghidul nu acoperă toate scenariile posibile; prin urmare, vă sfătuim să consultați un specialist în materie de succesiuni transfrontaliere pentru a discuta detaliile situației dumneavoastră specifice.

Manuscris finalizat în 2017

Nici Comisia Europeană și nici orice alte persoane care acționează în numele Comisiei nu sunt responsabile pentru modul în care ar putea fi utilizate informațiile oferite în continuare.

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2017

©Uniunea Europeană, 2017

Reutilizarea textului este autorizată cu condiția menționării sursei.

Politica de reutilizare a documentelor Comisiei Europene este reglementată prin Decizia 2011/833/UE (JO L 330, 14.12.2011, p. 39).

Pentru orice utilizare sau reproducere a fotografiilor sau a altor materiale care nu se află sub dreptul de autor al UE, trebuie să se solicite direct permisiunea deținătorilor drepturilor de autor.

Print:	ISBN 978-92-79-69039-6	doi:10.2838/129114	DS-04-17-513-RO-C
PDF:	ISBN 978-92-79-69027-3	doi:10.2838/043971	DS-04-17-513-RO-N

Cuprins

PARTEA I:

Ce prevăd normele UE?	2
------------------------------------	---

PARTEA a II-a:

Planificarea succesiunii – testatorul	7
Ce lege se va aplica în mod normal în cazul unei succesiuni transfrontaliere?	8
Alegerea legii	12
Ce anume reglementează legea aplicabilă succesiunii?	15
Testamentele	17

PARTEA a III-a:

Succesiunea – moștenitorii	19
Este posibil ca o hotărâre judecătorească pronunțată într-un stat membru să producă efecte într-un alt stat membru?	28
CertIFICATELE NAȚIONALE DE MOȘTENITOR (sau declarațiile de moștenire)	32
Certificatul european de moștenitor („CEM”)	34

PARTEA I:

➔ CE PREVĂD NORMELE UE?

PARTEA I: CE PREVĂD NORMELE UE?

→ Ce este o „succesiune transfrontalieră”?

Succesiunea reprezintă transferul patrimoniului succesoral al defunctului – drepturi și obligații – după decesul acestuia. Drepturile includ, de exemplu, dreptul de proprietate asupra unei case, a unui autoturism sau a unui cont bancar; un exemplu de obligații ar putea fi datoriile.

O *succesiune transfrontalieră (sau internațională)* este o succesiune ce reunește elemente din țări diferite: de exemplu, defunctul a trăit într-o altă țară decât țara sa de origine, moștenitorii defunctului trăiesc într-o altă țară sau defunctul deținea bunuri în mai multe țări.

→ Exemple

Axel, din Germania, locuiește împreună cu soția lui de cetățenie germană în Franța. El deține un autoturism în Franța și un apartament în Germania. Cei doi copii ai cuplului locuiesc în Franța.

Alyna, din Letonia, locuiește în Italia împreună cu soțul ei italian. Ea deține un cont bancar în Italia și o casă în Letonia. Unul dintre copiii săi locuiește în Letonia, iar celălalt în Canada.

→ De ce sunt necesare norme ale UE privind succesiunile transfrontaliere?

În fiecare an, tot mai muți cetățeni din Uniunea Europeană se mută în alt stat membru pentru studii, pentru muncă sau pentru a-și întemeia o familie. Prin urmare, în fiecare an, peste o jumătate de milion de familii sunt implicate în succesiuni transfrontaliere.

În cazul succesiunilor transfrontaliere, există posibilitatea ca autorități din mai multe țări să aibă competență juridică pentru soluționare (de exemplu, autoritățile din țara de cetățenie a defunctului și autoritățile din țara ultimului domiciliu al defunctului) și să se aplice legislațiile mai multor țări (de exemplu, legislațiile tuturor țărilor în care defunctul deținea proprietăți). Prin urmare, cetățenii ar putea fi nevoiți să inițieze proceduri de succesiune în țări diferite, iar succesiunea ar putea face obiectul legislațiilor din țări diferite. Acest proces poate fi costisitor și poate duce la pronunțarea unor hotărâri contradictorii de către autorități.

Pentru a simplifica planificarea și gestionarea succesiunilor transfrontaliere, UE a adoptat legislația necesară în acest sens în 2012, și anume Regulamentul privind succesiunile [Regulamentul (UE) nr. 650/2012].

PARTEA I: CE PREVĂD NORMELE UE?

→ Ce prevede Regulamentul UE?

Regulamentul prevede norme pentru stabilirea autorităților din statele membre care vor instrumenta o succesiune transfrontalieră și legislația națională care se va aplica în cazul respectiv. Astfel, un cetățean sau un testator (autorul unui testament) își poate planifica succesiunea, iar moștenitorii nu vor mai fi nevoiți să se confrunte cu mai multe legislații și autorități naționale.

De asemenea, regulamentul facilitează capacitatea unei hotărâri judecătorești sau a unui document notarial care vizează o succesiune, emise într-un stat membru, de a produce efecte în alt stat membru.

În cele din urmă, regulamentul prevede crearea unui certificat european de moștenitor, un document care poate fi solicitat de moștenitori (precum și de legatari, de executori testamentari sau de administratorii patrimoniului succesoral al defunctului) pentru a-și dovedi statutul și a-și exercita drepturile într-un alt stat membru.

În sensul regulamentului, expresia „stat membru” ar trebui înțeleasă ca incluzând toate statele membre ale UE, cu excepția Regatului Unit, a Irlandei și a Danemarcei, întrucât aceste țări nu participă la regulamentul.

→ Care este obiectul regulamentului UE?

Regulamentul vizează anumite aspecte procedurale legate de succesiunea transfrontalieră – și anume, autoritățile din statele membre ale UE care vor instrumenta succesiunea, legislația națională care se va aplica în cazul succesiunii respective, modul în care hotărârile judecătorești și actele notariale în materie de succesiuni vor produce efecte în alt stat membru și modul în care poate fi folosit certificatul european de moștenitor.

Regulamentul nu tratează *problemele de fond* ale unei succesiuni transfrontaliere, cum ar fi cota din bunurile persoanei decedate care ar trebui să revină copiilor și soțului/soției acesteia și măsura în care testatorul poate decide cui îi va lăsa bunurile sale. Aceste aspecte vor fi reglementate în continuare de legislația națională.

Regulamentul nu guvernează anumite aspecte care pot fi legate de o succesiune transfrontalieră, de exemplu:

- starea civilă a cetățenilor (de exemplu, ultima soție/ultimul soț a(l) persoanei decedate);
- regimul patrimonial al unui cuplu, fie în cadrul unei căsătorii, fie în cadrul unui parteneriat înregistrat (și anume, modul în care ar trebui distribuite bunurile cuplului în caz de deces al unuia din soți sau parteneri);

PARTEA I: CE PREVĂD NORMELE UE?

- obligațiile de întreținere față de persoanele dependente (de exemplu, un fost soț/o fostă soție sau copii, în urma unui divorț);
- planurile de pensii;
- societățile, inclusiv modul în care ar trebui să fie transferate acțiunile defunctului deținute la o societate;
- înregistrarea proprietăților moștenite într-un registru (de exemplu, înregistrarea titlului de proprietate asupra unei case în registrul funciar).

De asemenea, regulamentul nu abordează aspecte de drept fiscal. Legislația națională a fiecărui stat membru va stabili taxele de succesiune care trebuie plătite și locul unde se va efectua plata.

→ De când se aplică regulamentul UE?

Regulamentul se aplică începând cu 17 august 2015, ceea ce înseamnă că normele sale se aplică succesiunii persoanelor care au decedat la sau după data de 17 august 2015.

Cu toate acestea, testamentele și alegerile legii făcute anterior datei de 17 august 2015 vor rămâne în vigoare în majoritatea cazurilor.

PARTEA I: CE PREVĂD NORMELE UE?

→ Principiile de bază ale regulamentului UE

Regulamentul contribuie la simplificarea și ieftinirea procedurilor privind succesiunile transfrontaliere:

- **Autoritățile și legislația ultimei țări de reședință a defunctului:** autoritățile din statul membru în care defunctul a avut ultimul domiciliu vor instrumenta succesiunea și, în principiu, vor aplica legea respectivului stat membru în materie de succesiune.
- **Posibilitatea de alegere a legii:** totuși, în locul acesteia, cetățenii pot opta pentru aplicarea legislației țării lor de cetățenie în cazul succesiunii. Această alegere a legii poate fi exprimată într-un testament sau într-o declarație separată. Țara a cărei lege este aleasă poate fi un stat membru sau o țară terță.

- **Recunoașterea, acceptarea și executarea în alte state membre:** hotărârile judecătorești în materie de succesiune pronunțate într-un stat membru vor fi automat recunoscute în alte state membre. În cazul în care recunoașterea este refuzată, hotărârile vor fi declarate executorii în conformitate cu normele simplificate. Documentele oficiale (cum ar fi actele notariale) cu privire la succesiuni (de exemplu, un testament sau un certificat de moștenitor) întocmite într-un stat membru vor fi, de asemenea, acceptate și declarate executorii într-un alt stat membru, în conformitate cu normele simplificate.

- **Certificatul european de moștenitor:** moștenitorii pot obține un certificat european de moștenitor într-un stat membru, care le va permite să își dovedească statutul de moștenitor în legătură cu bunurile situate în alte state membre.
-

PARTEA A II-A:

→ PLANIFICAREA SUCCESIUNII – TESTATORUL

Planificarea unei succesiuni transfrontaliere este simplificată de regulamentul UE. Următoarele informații pot fi utile dacă aveți în vedere redactarea unui testament.

PARTEA A II-A: PLANIFICAREA SUCCESIUNII – TESTATORUL

Ce lege se va aplica în mod normal în cazul unei succesiuni transfrontaliere?

Cele mai importante aspecte ale unei succesiuni vor fi soluționate în conformitate cu legislația națională aplicabilă succesiunii. Prin urmare, în cazul în care o succesiune reunește elemente din diferite țări (de exemplu, testatorul – autorul testamentului – locuiește într-o altă țară decât cea proprie, deține bunuri în mai multe țări sau viitorii săi moștenitori locuiesc într-o altă țară), este esențial să se cunoască legislația națională care se va aplica succesiunii.

→ Legea țării ultimei reședințe obișnuite

În principiu, legislația care se va aplica succesiunii este cea a statului în care defunctul avea „**reședința obișnuită**” la momentul decesului.

Țara reședinței obișnuite este țara **cu care defunctul a avut o legătură strânsă și stabilă**. Această țară va fi stabilită în fiecare caz în parte de către autoritatea cu competență în materie de succesiuni.

Nu este întotdeauna ușor să se stabilească țara ultimei reședințe obișnuite a defunctului. De exemplu, este posibil ca defunctul să fi fost detașat temporar în altă țară din motive profesionale sau să fi locuit în mai multe țări fără să se fi stabilit permanent în vreuna dintre ele.

La stabilirea țării ultimei reședințe obișnuite a defunctului, autoritatea cu competență în materie de succesiuni va analiza toate datele cazului respectiv, inclusiv următoarele aspecte:

- durata și regularitatea șederii defunctului într-o anumită țară;
- condițiile și motivele șederii defunctului într-o anumită țară;

PARTEA A II-A: PLANIFICAREA SUCCESIUNII – TESTATORUL

- țara în care se află familia și viața socială a defunctului;
- țara în care se află cea mai mare parte a bunurilor defunctului;
- cetățenia defunctului.

→ Exemplul 1

Vaiva, din Lituania, locuia în Belgia împreună cu soțul ei de cetățenie lituaniană. Ea a murit în timpul unei vacanțe în Lituania. Cuplul deținea un apartament în Belgia și închiriasse o casă de vacanță în Lituania. Cei doi copii ai lor locuiesc în Belgia.

Autoritatea cu competență în materie de succesiuni decide că reședința obișnuită a Vaivei este în Belgia, deoarece familia (soțul și cei doi copii), locul de muncă permanent și reședința principală a acesteia se aflau în Belgia. Prin urmare, în cazul succesiunii Vaivei, se va aplica legislația belgiană.

→ Exemplul 2

Jan, din Țările de Jos, a fost detașat în Polonia pentru un proiect cu o durată de doi ani. El a murit în timp ce se afla în Polonia. Soția sa și copilul său continuă să locuiască în casa familiei din Țările de Jos.

Autoritatea cu competență în materie de succesiuni concluzionează că reședința obișnuită a lui Jan este cea din Țările de Jos, deoarece familia, prietenii și locuința principală lui Jan se aflau în Țările de Jos. Deși locul de muncă al lui Jan era în Polonia, acesta intenționa să se întoarcă în Țările de Jos la finalizarea proiectului din Polonia. Prin urmare, în cazul succesiunii lui Jan, se va aplica legislația neerlandeză.

PARTEA A II-A: PLANIFICAREA SUCCESIUNII – TESTATORUL

→ Există excepții de la regula generală?

În cazuri **excepționale**, dacă elementele unui caz particular arată că defunctul avea în mod evident o legătură mai strânsă cu o altă țară decât țara ultimei sale reședințe obișnuite, legea acestei alte țări se va aplica în cazul succesiunii. Acest lucru se poate întâmpla, de exemplu, dacă defunctul s-a mutat în țara ultimei sale reședințe obișnuite cu puțin timp înainte de decesul său.

→ Exemplul 1

Anders și Annette, din Suedia, s-au mutat într-un cămin pentru bătrâni din Spania, clima blândă fiind benefică pentru sănătatea lor. După câteva luni petrecute în căminul pentru bătrâni din Spania, Annette decedează.

Autoritatea cu competență în materie de succesiuni consideră că, deși ultima reședință obișnuită a Annettei a fost în Spania, Annette avea în mod evident o legătură mai strânsă cu Suedia. Autoritatea ia în considerare faptul că Annette locuise cea mai mare parte a vieții sale lungi în Suedia; că, de asemenea, copiii și nepoții săi locuiesc în Suedia; că locuința familiei sale, care, în prezent, este utilizată de nepoți drept casă de vacanță, se află în Suedia; că Annette avea numai un cont bancar în Spania, din care plătea costurile ocazionate de șederea la căminul pentru bătrâni, și că nu avusese timp să pună bazele unei vieți sociale în Spania. Prin urmare, în cazul succesiunii lui Annette, se va aplica legislația suedeză.

PARTEA A II-A: PLANIFICAREA SUCESSIONII – TESTATORUL

→ Exemplitul 2

Pedro, din Portugalia, s-a mutat în Elveția cu serviciul și a murit acolo după câțiva ani.

Autoritatea cu competență în materie de succesiuni consideră că, deși ultima reședință a lui Pedro a fost în Elveția, Pedro avea în mod evident o legătură mai strânsă cu Portugalia. Acest lucru se datorează faptului că soția și cei doi copii ai lui Pedro locuiau în Portugalia și că el li se alătura la fiecare sfârșit de săptămână. Pedro a închiriat un apartament în Elveția, însă casa familială și apartamentul său de vacanță se aflau în Portugalia. Întrucât Pedro călătorea foarte des în Portugalia pentru a-și vedea familia și nu a avut niciodată intenția să rămână în Elveția pe o perioadă nedeterminată, el nu a avut o viață socială în Elveția. Prin urmare, în cazul succesiunii lui Pedro, se va aplica legislația portugheză.

PARTEA A II-A: PLANIFICAREA SUCCESIUNII – TESTATORUL

Alegerea legii

→ Pot alege legea care se va aplica succesiunii mele?

În general, legea țării în care se află ultima reședință obișnuită se va aplica în cazul succesiunii dumneavoastră. Totuși, la planificarea succesiunii, puteți alege ca, în locul legislației din țara ultimei reședințe obișnuite a dumneavoastră, să se aplice legislația din **țara dumneavoastră de cetățenie** (la momentul alegerii sau la momentul decesului) în cazul succesiunii. Aceasta poate fi legea unui stat membru sau legea unei țări terțe (în cazul unei țări terțe, trebuie să vă asigurați că țara a cărei legislație ați ales-o va accepta alegerea dumneavoastră).

Cu toate acestea, nu puteți alege statul membru ale cărui autorități vor instrumenta succesiunea.

→ Exemplu

Johannes, din Germania, locuiește împreună cu soția sa în Spania. Cei trei copii ai lui locuiesc în Germania. El deține un apartament și un cont bancar în Germania și o casă în Spania. Johannes decedează în septembrie 2015 în Spania. În testamentul său întocmit în 2014, el a ales legislația germană ca lege care trebuie să se aplice succesiunii sale. Întrucât ultima reședință obișnuită a lui Johannes se afla în Spania, în principiu, legea spaniolă ar trebui să se aplice succesiunii sale. Cu toate acestea, întrucât Johannes a ales ca legea țării sale de cetățenie să se aplice succesiunii sale, legea germană va reglementa succesiunea tuturor bunurilor sale, indiferent de locul în care se află acestea. Prin urmare, în cazul succesiunii apartamentului lui Johannes, a contului său bancar din Germania și a casei sale din Spania, se va aplica legea germană. Totuși, întrucât ultima reședință obișnuită a lui Johannes s-a aflat în Spania, autoritățile spaniole vor instrumenta succesiunea lui Johannes aplicând legea germană.

PARTEA A II-A: PLANIFICAREA SUCCESIUNII – TESTATORUL

→ Ce se întâmplă în cazul în care am mai multe cetățenii?

Puteți alege legea **oricăreia** dintre țările dumneavoastră de cetățenie (la momentul alegerii sau la momentul decesului). Aceasta poate fi legea unui stat membru sau a unei țări terțe.

→ Exemplu

Mohammed s-a născut în SUA din părinți marocani și a trăit toată viața în Belgia. El are cetățenie americană, marocană și belgiană. Deține un apartament și un autoturism în Belgia, precum și o casă în Maroc. Are un fiu care locuiește în Maroc și două fiice care locuiesc în Belgia.

Întrucât Mohammed are trei cetățenii, la planificarea succesiunii sale este liber să aleagă legea oricăreia dintre țările sale de cetățenie ca lege care să se aplice succesiunii sale.

→ Cum aleg legea care se va aplica succesiunii mele?

Trebuie să alegeți legea în mod explicit, fie prin testament, fie printr-o declarație separată care respectă cerințe formale similare (de exemplu, un document notarial). De asemenea, alegerea dumneavoastră poate rezulta din clauzele testamentului dumneavoastră. Dacă va fi necesar, valabilitatea actului juridic prin care ați efectuat alegerea legii va fi stabilită în conformitate cu însăși legea aleasă.

PARTEA A II-A: PLANIFICAREA SUCCESIUNII – TESTATORUL

→ Se pot impune restricții asupra legii alese?

Autoritatea statului membru care instrumentează succesiunea poate refuza să aplice anumite dispoziții ale legii din țara dumneavoastră de cetățenie (fie că este legislația unui stat membru, fie a unei țări terțe) dacă acestea sunt contrare legislației (politicii publice) fundamentale a statului membru care instrumentează succesiunea. De exemplu, autoritatea din statul membru care instrumentează succesiunea ar putea refuza să aplice anumite dispoziții ale legii din țara dumneavoastră de cetățenie dacă se face o discriminare între moștenitori pe criterii de gen sau în funcție de circumstanțele nașterii acestora – în cadrul căsătoriei sau în afara căsătoriei.

→ Exemplu

Domnul T. are reședința obișnuită într-un stat membru. El are trei copii: doi împreună cu soția sa actuală și unul dintr-o relație consensuală anterioară. Domnul T. a ales, prin testament, ca în cazul succesiunii sale să se aplice legea țării sale de cetățenie.

Autoritatea din statul membru în care domnul T. și-a avut ultima reședință obișnuită va instrumenta succesiunea domnului T. și va aplica legea țării de cetățenie a domnului T. Cu toate acestea, legea țării de cetățenie a domnului T. prevede că un copil născut în afara căsătoriei are dreptul să primească numai jumătate din ceea ce ar avea dreptul să primească copiii născuți în cadrul căsătoriei. Autoritatea din statul membru care instrumentează succesiunea poate refuza să aplice această normă în cazul în care constată că aceasta încalcă principiul egalității de tratament aplicabil pe teritoriul său. Cu toate acestea, autoritatea va aplica celelalte dispoziții ale legii țării de cetățenie a domnului T. în cazul succesiunii sale.

PARTEA A II-A: PLANIFICAREA SUCCESIUNII – TESTATORUL

Ce anume reglementează legea aplicabilă succesiunii?

Indiferent de legislație, a țării ultimei reședințe obișnuite sau a țării de cetățenie, **o singură lege** se va aplica succesiunii dumneavoastră. Această lege va reglementa succesiunea **tuturor bunurilor dumneavoastră**, indiferent dacă acestea sunt bunuri mobile (cum ar fi un autoturism sau un cont bancar) sau imobile (cum ar fi o casă) și indiferent de locul în care sunt situate bunurile dumneavoastră (și anume, chiar dacă bunurile sunt situate în mai multe țări).

Legea aplicabilă succesiunii va governa aspecte precum:

- stabilirea beneficiarilor succesiunii în cazul în care nu există un testament: de exemplu, copii, părinți, soț/soție sau partener/parteneră;
- transferul dreptului de proprietate asupra bunurilor către moștenitori;
- cota din bunurile dumneavoastră care ar trebui să fie rezervată copiilor și soțului/soției dumneavoastră;
- posibilitatea de a dezmoșteni un membru al familiei;
- puterile conferite moștenitorilor, inclusiv de a vinde proprietatea și a plăti creditorii;

- măsura în care, în calitate de testator, puteți să decideți cui veți lăsa bunurile dumneavoastră;
- dacă donațiile efectuate de dumneavoastră în timpul vieții trebuie să fie restituite patrimoniului succesoral pentru a proteja cotele care le revin copiilor și soțului/soției dumneavoastră;
- condițiile în care un moștenitor poate accepta sau renunța la succesiune;
- modul în care bunurile ar trebui administrate înainte ca acestea să fie transferate către moștenitori;
- măsura în care moștenitorii răspund pentru datorii;
- modul în care bunurile ar trebui să fie distribuite între moștenitori.

PARTEA A II-A: PLANIFICAREA SUCEESIUNII – TESTATORUL

→ Exemplu

William, cetățean britanic, pensionat în Franța, unde deține o casă, locuiește împreună cu partenera sa, Nathalie. William are doi copii născuți dintr-o căsătorie anterioară. El intenționează să rămână în Franța până la sfârșitul vieții.

Întrucât ultima reședință obișnuită a lui William va fi cea din Franța, în principiu, legea franceză va fi aplicabilă succesiunii sale. Prin urmare, legea franceză va stabili cine va moșteni patrimoniul succesoral al lui William, inclusiv cotele care trebuie rezervate copiilor lui William, precum și drepturile Nathaliei asupra patrimoniului succesoral, având în vedere că William și Nathalie nu sunt căsătoriți.

William știe că legislația engleză îi conferă o libertate mai mare decât legislația franceză de a decide cui poate lăsa bunurile sale. Prin urmare, el decide să stipuleze în testament că legea engleză, mai degrabă decât legea franceză, trebuie să se aplice succesiunii sale, și o desemnează pe Nathalie drept unic moștenitor al casei sale din Franța.

→ Se pot impune restricții asupra legislației aplicabile în materie de succesiune?

Uneori, legislația țării în care se află anumite bunuri imobile (de exemplu, o casă sau un teren) sau anumite întreprinderi (de exemplu, o fermă) poate include norme imperative aplicabile succesiunii acestor active, indiferent de legea aplicabilă succesiunii. Aceste norme imperative se bazează pe considerente economice, familiale sau sociale (de exemplu, păstrarea unității unei ferme pe o suprafață agricolă).

În cazul în care există astfel de dispoziții obligatorii, autoritatea din statul membru care instrumentează succesiunea va aplica aceste norme în materie de succesiune asupra bunurilor în cauză, chiar dacă legea altei țări (țara ultimei reședințe obișnuite a defunctului sau țara de cetățenie a defunctului) se aplică succesiunii bunurilor rămase.

PARTEA A II-A: PLANIFICAREA SUCCESIUNII – TESTATORUL

Testamentele

→ Va fi testamentul meu acceptat în alte state membre?

Un testament poate fi întocmit sub forma a diferite tipuri de documente. Dacă un testament este redactat într-un stat membru în cadrul unui document oficial care garantează autenticitatea semnăturii și a conținutului documentului (un așa-numit „act autentic”) – de exemplu, un act notarial –, va avea în statul membru în care este prezentat aceleași efecte pe care le are în statul membru în care a fost întocmit, cu excepția cazului în care este contrar legislației (politicii publice) fundamentale a statului membru în care este prezentat. În temeiul regulamentului, o persoană care dorește să prezinte într-un stat membru un document oficial care conține un testament poate solicita autorității care a întocmit documentul – de exemplu, notarului – să completeze un formular în care să explice efectele pe care testamentul le produce în statul membru în care a fost întocmit.

→ Exemplu

Pavel, cetățean ceh, a avut ultima sa reședință obișnuită în Luxemburg. Pavel și-a redactat testamentul în Republica Cehă în fața unui notar ceh. Executorul testamentului lui Pavel va prezenta testamentul în Luxemburg, în fața autorităților cu competență în materie de succesiuni. Testamentul lui Pavel este valabil din punct de vedere juridic atât în Luxemburg, cât și în Republica Cehă. Executorul testamentar poate solicita notarului ceh să completeze un formular în care să explice efectele pe care le produce testamentul.

Este posibil ca un testament redactat în cadrul unui document oficial într-un stat membru să nu fie acceptat într-o țară terță (acceptarea acestuia depinde de legislația țării terțe).

PARTEA A II-A: PLANIFICAREA SUCCESIUNII – TESTATORUL

→ Poate fi contestat testamentul meu?

O persoană poate contesta *autenticitatea* unui testament redactat în cadrul unui document oficial în fața instanțelor judecătorești din statul membru în care testamentul a fost întocmit. Instanța va aplica legea respectivului stat membru pentru a hotărî în această problemă.

O persoană poate contesta *conținutul* unui testament în fața instanțelor din țara în care se dezbate succesiunea. Instanța va aplica legea din țara ultimei reședințe obișnuite a defunctului sau, în funcție de alegerea acestuia, legea din țara de cetățenie a defunctului, pentru a soluționa această chestiune.

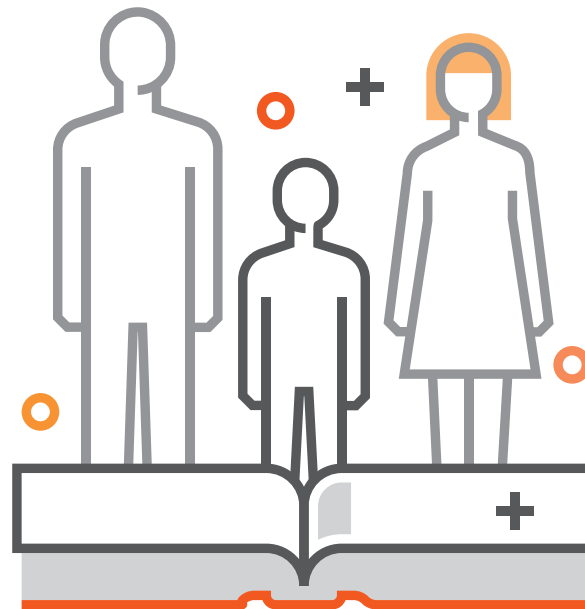
→ Îmi pot înregistra testamentul?

Înregistrarea unui testament asigură păstrarea și localizarea acestuia după decesul testatorului. Posibilitatea de a înregistra un testament depinde de legislația națională a țării în care este întocmit.

PARTEA A III-A:

→ SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

Regulamentul UE facilitează gestionarea unei succesiuni transfrontaliere de către moștenitori. În temeiul regulamentului, autoritățile unui singur stat membru pot instrumenta succesiunea și numai o lege va fi aplicabilă succesiunii, indiferent de locul în care sunt situate bunurile. În plus, certificatul european de moștenitor îi ajută pe moștenitori să își dovedească statutul în toate statele membre.

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

→ Ce autoritate va instrumenta succesiunea?

În funcție de statul membru în cauză, o succesiune poate fi instrumentată de o instanță judecătorească, un notar, un oficiu de publicitate imobiliară sau o altă autoritate administrativă, cum ar fi autoritățile fiscale.

În unele state membre, succesiunile trebuie să fie instrumentate de o instanță. Termenul „instanță judecătorească” include nu doar instanțele, ci și alte autorități care, în temeiul legislației naționale, se pot pronunța cu privire la chestiuni succesoriale, acționând în calitate de instanță sau în numele unei instanțe. În funcție de statul membru, autoritățile care pot acționa în calitate de instanță sau în numele unei instanțe sunt, de exemplu, notarii sau grefierii.

În statele membre în care intervenția unei instanțe nu este obligatorie, succesiunile sunt soluționate, în majoritatea cazurilor, pe cale amiabilă, în afara instanței, adesea în fața unui notar care nu acționează în calitate de instanță. Cu toate acestea, dacă există un litigiu între moștenitori, instanța va trebui să îl soluționeze.

→ În cazul în care este nevoie de intervenția unei instanțe judecătorești, care sunt instanțele statului membru care vor instrumenta succesiunea?

Ca regulă generală, instanțele judecătorești din statul membru în care **defunctul și-a avut ultima reședință obișnuită** vor instrumenta succesiunea defunctului. Instanțele din statul membru în care se află ultima reședință obișnuită a defunctului se vor pronunța cu privire la succesiunea **tuturor** bunurilor defunctului, indiferent de locul în care sunt situate.

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

→ Exemplu

Brina, din Slovenia, locuiește împreună cu soțul ei în Republica Cehă. Unul dintre copiii săi locuiește în Slovenia, iar celălalt în Danemarca. Ea deține un cont bancar și un autoturism în Republica Cehă, precum și un apartament în Slovenia. Brina și-a redactat testamentul în fața unui notar în Slovenia și a optat pentru aplicarea legii slovene în cazul succesiunii sale. Întrucât Republica Cehă este statul membru în care se află ultima reședință obișnuită a Brinei, instanțele din Cehia vor avea competență să se pronunțe cu privire la succesiunea acesteia. Instanțele cehe se vor pronunța cu privire la succesiunea tuturor bunurilor Brinei, atât asupra celor situate în Republica Cehă (contul său bancar și autoturismul său), cât și asupra celor situate în Slovenia (apartamentul său). Având în vedere că Brina a optat pentru aplicarea legii slovene în cazul succesiunii sale, instanțele cehe vor aplica legea slovenă pentru a stabili cum vor fi distribuite și transferate către moștenitori toate bunurile Brinei, atât cele situate în Republica Cehă, cât și cele din Slovenia.

→ Ce se întâmplă în cazul în care defunctul nu a locuit într-un stat membru?

În cazul în care ultima reședință obișnuită a defunctului s-a aflat **în afara Uniunii Europene**, instanțele unui stat membru în care sunt situate bunurile defunctului vor fi competente să se pronunțe cu privire la succesiune în ansamblul său, cu alte cuvinte, asupra tuturor bunurilor defunctului, în următoarele situații:

- la momentul decesului, defunctul avea cetățenia statului membru în care se află bunurile; sau
- în cazul în care defunctul nu avea cetățenia statului membru în care se află bunurile, reședința sa obișnuită se afla în respectivul stat membru și nu trecuseră mai mult de 5 ani de când acesta își schimbase reședința obișnuită.

Chiar și în cazul în care defunctul nu avea cetățenia statului membru în care sunt situate bunurile sale și nu a avut niciodată reședința obișnuită în țara respectivă, instanțele din statul membru în care se află bunurile vor avea totuși competența să se pronunțe cu privire la succesiunea acestor bunuri.

Conferindu-se competență instanțelor din statul membru în care se află bunurile pentru a instrumenta întreaga succesiune sau cel puțin cu privire la bunurile aflate acolo, moștenitorilor li se oferă posibilitatea de a avea acces la instanțele unui stat membru cu

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

care defunctul avea legătură fie ca urmare a cetățeniei, fie a reședinței obișnuite sau a deținerii de bunuri.

În cazurile de mai sus, instanțele din statul membru în care se află bunurile vor aplica, în general, legea statului ultimei reședințe obișnuite a defunctului.

→ Exemplul 1

Zsófia, cetățean maghiar, lucrează și are reședința obișnuită în Elveția. Ea deține un cont bancar în Elveția, o casă în Ungaria și un apartament de vacanță în Croația.

Deși Zsófia nu locuiește într-un stat membru, ea deține o locuință în Ungaria și este cetățean maghiar, astfel încât instanțele din Ungaria vor fi competente să se pronunțe cu privire la succesiunea *tuturor* bunurilor sale (contul său bancar din Elveția, locuința sa din Ungaria și apartamentul de vacanță din Croația) în conformitate cu legislația elvețiană, întrucât aceasta este legea țării ultimei sale reședințe obișnuite.

→ Exemplul 2

Valérie, din Luxemburg, a locuit toată viața sa adultă în Mexic. Ea are un cont bancar în Mexic și deține o casă de vacanță în sudul Franței.

Deși Valérie nu este cetățean francez și nu a avut niciodată reședința obișnuită în Franța, moștenitorii lui Valérie au posibilitatea, dacă doresc, să solicite instanțelor franceze să instrumenteze succesiunea privind casa din Franța a lui Valérie, instanțele franceze fiind competente în acest sens. Instanțele franceze vor soluționa succesiunea casei din Franța a lui Valérie în conformitate cu legislația mexicană, întrucât aceasta este legea țării ultimei reședințe obișnuite a Valériei. Totuși, instanțele franceze nu sunt competente să instrumenteze succesiunea privind contul bancar din Mexic al Valériei.

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

→ Ce se întâmplă în cazul în care defunctul deținea bunuri în țări terțe?

În cazul în care instanța statului membru care instrumentează succesiunea se pronunță cu privire la succesiunea bunurilor situate într-o țară terță (de exemplu, o casă), este posibil ca autoritățile din țara terță în care sunt situate bunurile să refuze să accepte hotărârea instanței cu privire la bunurile respective. În astfel de cazuri, pentru a se evita costurile și procedurile inutile, moștenitorii pot solicita instanței din statul membru care instrumentează succesiunea să nu se pronunțe cu privire la bunurile situate în țări terțe.

→ Exemplu

Rozina, din Malta, a lucrat și a locuit împreună cu familia sa în SUA. Copiii ei locuiesc în continuare acolo. Ea a deținut un apartament în SUA, precum și o casă și un cont bancar în Malta. Deși Rozina a locuit într-o țară terță, ea era cetățean maltez și, prin urmare, instanțele din Malta sunt competente să se pronunțe cu privire la succesiunea tuturor bunurilor sale: casa și contul bancar din Malta, dar și apartamentul său din SUA.

Cu toate acestea, moștenitorii Rozinei nu sunt siguri că instanțele din SUA vor accepta hotărârea unei instanțe străine cu privire la succesiunea unui bun imobil (apartamentul Rozinei) aflat în SUA. Ei sunt de părere că includerea apartamentului din SUA în cadrul procedurii successorale din Malta va duce la creșterea costurilor și a duratei procedurii. Prin urmare, ei solicită instanței judecătorești din Malta să nu se pronunțe cu privire la succesiunea apartamentului din SUA și decid, în schimb, ca succesiunea acestui bun să fie dezbătută în cadrul instanțelor din SUA.

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

→ Pot moștenitorii să aleagă statul membru în care succesiunea ar trebui instrumentată?

În general, acest lucru nu este posibil. Moștenitorii pot alege instanțele din statul membru care ar trebui să se pronunțe cu privire la succesiune doar într-un caz specific: în cazul în care ultima reședință obișnuită a testatorului a fost într-un stat membru, dar acesta a ales legea țării cetățeniei sale ca lege care să se aplice succesiunii sale, iar legea aleasă este legea unui alt **stat membru**, moștenitorii pot conveni ca instanțele judecătorești ale statului membru de cetățenie a defunctului să instrumenteze succesiunea. Moștenitorii trebuie să își exprime acordul în scris.

→ Exemplu

Pablo, din Spania, locuiește împreună cu soția sa și cu cei trei copii în Belgia. El deține un cont bancar, o casă și un autoturism în Belgia, precum și un apartament în Spania. În testamentul său, Pablo alege legislația spaniolă ca lege care să se aplice succesiunii sale. Întrucât ultima reședință obișnuită a lui Pablo este în Belgia, instanțele belgiene sunt competente să instrumenteze succesiunea tuturor bunurilor lui Pablo, a celor situate în Belgia și a celor situate în Spania. Cu toate acestea, întrucât Pablo a ales legislația unui alt stat membru, soția sa și cei trei copii, care sunt moștenitorii lui, convin (și își exprimă acordul în scris) că ar fi mai avantajos ca succesiunea să fie dezbătută în fața instanțelor spaniole.

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

În mod similar, dacă testatorul a ales legislația unui alt **stat membru** ca lege aplicabilă succesiunii sale, instanța din statul membru în care defunctul și-a avut ultima reședință obișnuită poate hotărî, la cererea unuia dintre moștenitori, că instanțele din statul membru de cetățenie a defunctului sunt mai în măsură să se pronunțe cu privire la succesiune (de exemplu, deoarece reședința obișnuită a moștenitorilor se află acolo sau bunurile se află acolo). Prin urmare, în acest caz, decizia aparține instanței.

→ Pot prezenta moștenitorii o cauză succesorală într-un stat membru, dacă este imposibil să prezinte cauza în țara terță cu care succesiunea are o legătură strânsă?

În anumite cazuri, moștenitorii nu pot prezenta o cauză succesorală în fața instanțelor din țara terță cu care succesiunea are o legătură strânsă (succesiunea ar fi strâns legată de țara respectivă dacă, de exemplu, defunctul era resortisant al aceluși stat, își avea reședința obișnuită sau bunurile acolo). Această imposibilitate poate apărea în caz de război civil în țara terță sau atunci când, din cauza situației din țara terță, este nerezonabil să se aștepte că moștenitorii vor transfera procedurile succesoriale acolo.

Chiar și în cazul în care nicio instanță judecătorească din niciun stat membru nu are competența să instrumenteze o succesiune, deoarece defunctul nu a avut bunuri sau reședința obișnuită pe teritoriul unui stat membru, instanțele unui stat membru se pot pronunța în mod excepțional cu privire la succesiune pentru a permite accesul unui moștenitor la o instanță. Totuși, statul membru în care se instrumentează succesiunea trebuie să aibă o legătură suficientă cu cauza (de exemplu, defunctul sau moștenitorul are cetățenia acestui stat membru sau moștenitorul își are reședința obișnuită acolo).

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

→ Exemplu

Alexandros, cetățean cipriot, s-a născut și a trăit toată viața într-o țară terță. Toate bunurile sale se află acolo. Fiica sa, Helena, care locuiește în Cipru, nu poate introduce procedura succesorală în țara terță în care tatăl își avea reședința obișnuită și bunurile, întrucât în acea țară a izbucnit un război civil.

Nicio instanță a unui stat membru nu are competența să instrumenteze succesiunea lui Alexandros, deoarece acesta nu a avut niciodată reședința obișnuită sau bunuri într-un stat membru. În vederea soluționării succesiunii tatălui său, Helena prezintă cauza în fața unei instanțe cipriote. Întrucât Alexandros era cetățean cipriot și Helena, moștenitoarea sa, are reședința obișnuită în Cipru, instanța cipriotă poate decide să instrumenteze succesiunea, având în vedere imposibilitatea Helenei de a obține soluționarea succesiunii în fața instanțelor din țara terță.

→ Ca moștenitor, în ce țară ar trebui să accept sau să refuz o moștenire?

Legea aplicabilă succesiunii poate impune moștenitorilor obligația de a declara dacă acceptă sau renunță la o succesiune. În plus, uneori, această acceptare sau renunțare trebuie sau poate fi exprimată în fața unei instanțe (sau a altei instituții care acționează în calitate de instanță sau în numele unei instanțe). În cazul în care moștenitorul își are reședința obișnuită în alt stat membru decât statul membru în care se instrumentează succesiunea, regulamentul permite moștenitorului să accepte sau să renunțe la succesiune în fața unei instanțe a statului membru în care acesta își are reședința obișnuită (dacă, în temeiul legislației statului membru în care își are reședința obișnuită, acceptarea sau renunțarea la succesiune poate fi exprimată în fața unei instanțe sau a unei alte instituții care acționează în calitate de instanță sau în numele instanței). Astfel, moștenitorul nu va mai fi nevoit să călătorească în statul membru în care se instrumentează succesiunea pentru a accepta sau a renunța la succesiune în fața instanței de acolo.

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

→ Exempu

Marek, din Slovacia, a lucrat și a locuit împreună cu soția sa în România. El deținea un cont bancar și un autoturism în România, precum și o casă în Slovacia. Fiul său, Anton, locuiește în Slovacia.

Întrucât reședința obișnuită a lui Marek era în România, instanțele române sunt competente să soluționeze succesiunea tuturor bunurilor deținute de Marek. Anton își are reședința obișnuită în Slovacia, însă acesta poate da o declarație de acceptare a succesiunii (sau de renunțare la aceasta) în fața unei instanțe slovace (sau a unei alte instituții care acționează în calitate de instanță sau în numele unei instanțe), dacă legislația slovacă prevede această posibilitate. Astfel, Anton va economisi bani și va fi scutit de inconveniente presupuse de prezentarea declarației sale de acceptare în fața instanței române care instrumentează succesiunea lui Marek.

→ Pot solicita protecția bunurilor care mi-au fost lăsate moștenire?

Dacă, de exemplu, bunurile pe care le-ați moștenit se pot deteriora sau se află în posesia altei persoane, ar putea fi necesar ca o instanță să adopte anumite măsuri asigurătorii provizorii pe durata desfășurării procedurilor succesoriale. Măsurile asigurătorii provizorii luate pentru conservarea și identificarea bunurilor pe care le-ați moștenit vor asigura păstrarea acestora în stare bună și transferul acestora către dumneavoastră.

Puteți solicita instanțelor unui stat membru (de exemplu, instanțelor din statul membru în care sunt situate bunurile) să adopte măsurile asigurătorii provizorii care sunt disponibile în respectivul stat membru, chiar dacă instanțele altui stat membru – de obicei, statul membru în care defunctul a avut ultima reședință obișnuită – sunt competente să soluționeze succesiunea.

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

→ Exemplu

Maaïke, resortisant neerlandez, a moștenit o casă de vacanță în Slovenia de la tatăl său. Cu toate acestea, cea de a doua soție a tatălui lui Maaïke consideră că ea, și nu Maaïke, este moștenitoarea legitimă a casei. Tatăl lui Maaïke a avut ultima reședință obișnuită în Țările de Jos, astfel încât instanțele neerlandeze sunt competente să soluționeze succesiunea în litigiu. Întrucât a fost rareori locuită, casa din Slovenia a început să se degradeze. În așteptarea soluționării litigiului dintre Maaïke și mama sa vitregă, Maaïke poate solicita instanțelor din Slovenia să adopte măsurile asigurătorii provizorii care sunt disponibile în Slovenia pentru a asigura păstrarea casei într-o stare bună, chiar dacă instanțele neerlandeze au competența să soluționeze succesiunea tatălui lui Maaïke.

Este posibil ca o hotărâre judecătorească pronunțată într-un stat membru să producă efecte într-un alt stat membru?

O hotărâre judecătorească înseamnă o decizie cu privire la o chestiune succesorală pronunțată de o instanță sau de o altă instituție care acționează în calitate de instanță sau în numele unei instanțe.

O hotărâre judecătorească pronunțată într-un stat membru va fi recunoscută în toate celelalte state membre, nefiind necesară nicio procedură specială.

→ Exemplu

Tatiana, din Bulgaria, a fost declarată de o instanță bulgară moștenitoarea unui cont bancar pe care mama sa îl deținea în Italia. La prezentarea hotărârii pronunțate de instanța bulgară, banca italiană va trebui să o recunoască pe Tatiana drept noul proprietar al contului, nefiind necesară nicio altă formalitate.

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

→ Ce se întâmplă însă dacă cineva nu dorește să recunoască și să respecte o hotărâre pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru?

Puteți solicita unei instanțe din statul membru în care ridicați pretenții privind calitatea de moștenitor să recunoască și să declare executorie hotărârea pronunțată de instanța altui stat membru.

→ Exemplu

Dacă banca italiană unde mama Tatianeii avea contul său bancar refuză să recunoască hotărârea instanței bulgare, Tatiana poate solicita instanțelor italiene să recunoască hotărârea și să o declare executorie în Italia. Odată ce hotărârea instanței bulgare a fost recunoscută și declarată executorie în Italia, dacă este necesar, Tatiana poate solicita asistența agenților italieni responsabili cu aplicarea legii pentru a obliga banca să îi permită accesul la contul bancar pe care l-a moștenit.

De asemenea, dacă sunteți implicat într-un litigiu în fața unei instanțe a unui stat membru, iar soluționarea litigiului depinde de recunoașterea unei hotărâri privind o succesiune pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru, puteți solicita instanței care instrumentează litigiul dumneavoastră să recunoască, în cadrul aceleiași proceduri, hotărârea pronunțată de instanța celui alt stat membru.

→ Exemplu

Stavros, din Grecia, locuiește în Finlanda cu părinții săi. El moștenește o casă pe o insulă grecească de la mama sa. Pentru a putea solicita cărții funciare din Grecia să îl înregistreze drept noul proprietar al casei, Stavros obține o hotărâre de la o instanță finlandeză prin care este declarat moștenitor al casei. Însă Nick, vărul american al lui Stavros, care locuiește în Grecia, dorește să vândă casa, susținând că mama lui Stavros i-ar fi promis că acea casă va fi a lui. În cadrul unui litigiu în Grecia între Stavros și Nick cu privire la persoana care are dreptul să vândă casa, Stavros poate solicita instanței din Grecia să recunoască hotărârea instanței finlandeze prin care este declarat moștenitor al casei.

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

→ Din ce motive s-a putea refuza recunoașterea și executarea unei hotărâri judecătorești în alt stat membru?

O persoană se poate opune recunoașterii și executării unei hotărâri judecătorești pronunțate într-un alt stat membru din următoarele **motive**:

- recunoașterea hotărârii judecătorești ar fi contrară legislației (politicii publice) fundamentale a statului membru în care se solicită recunoașterea (de exemplu, deoarece aceasta ar încălca legislația națională privind nediscriminarea);
- persoana în cauză nu a fost în măsură să se apere în mod corespunzător în cadrul procedurii care a dus la pronunțarea hotărârii judecătorești a cărei recunoaștere se solicită;
- hotărârea judecătorească este în contradicție cu o altă hotărâre judecătorească pronunțată între aceleași părți în statul membru în care se solicită recunoașterea, sau cu o hotărâre judecătorească anterioară, pronunțată într-un alt stat membru, cu același obiect și între aceleași părți.

Odată ce într-un stat membru se pronunță o hotărâre privind recunoașterea și executarea altei hotărâri judecătorești pronunțate într-un alt stat membru, atât partea care a solicitat executarea, cât și partea împotriva căreia se solicită executarea pot formula **recurs** cu privire la hotărâre. După pronunțarea hotărârii în recurs, fiecare parte poate **contesta** din nou hotărârea. În ambele cazuri, pot fi invocate numai motivele de nerecunoaștere de mai sus.

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

→ Pot solicita protecția bunurilor moștenite până la recunoașterea și executarea unei hotărâri judecătorești pronunțate într-un alt stat membru?

Dacă printr-o hotărâre judecătorească pronunțată într-un stat membru sunteți declarat moștenitor al unor bunuri situate în alt stat membru, va trebui să solicitați instanțelor din statul membru în care se află bunurile să recunoască și să declare executorie hotărârea instanței, astfel încât să puteți avea acces la aceste bunuri. Până la recunoașterea și executarea hotărârii judecătorești, puteți solicita instanțelor din statul membru în care solicitați recunoașterea și executarea să adopte măsuri asigurătorii provizorii pentru conservarea și identificarea bunurilor pe care le-ați moștenit.

→ Exemplu

Mikk, din Estonia, a moștenit o colecție valoroasă de cărți vechi de la mătușa sa. Mătușa lui Mikk a avut ultima reședință obișnuită în Estonia. Colecția de cărți este păstrată de un prieten al mătușii lui Mikk în Finlanda. În urma unui dezacord cu verii săi, Mikk a obținut din partea unei instanțe din Estonia o hotărâre prin care a fost declarat moștenitorul colecției de cărți. În așteptarea recunoașterii și executării în Finlanda a hotărârii judecătorești pronunțate de instanța din Estonia, Mikk poate solicita unei instanțe din Finlanda (în calitate de stat membru în care se solicită recunoașterea și executarea hotărârii judecătorești) să adopte măsuri asigurătorii provizorii în Finlanda pentru ca întreaga colecție de cărți să rămână intactă.

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

CertIFICATELE NAȚIONALE DE MOȘTENITOR (SAU DECLARAȚIILE DE MOȘTENIRE)

→ Ce este certificatul de moștenitor?

Certificatul de moștenitor este un document cu ajutorul căruia vă puteți dovedi statutul de moștenitor. Acesta poate fi emis de o instanță sau de o altă autoritate competentă, în conformitate cu legislația națională.

În unele state membre, moștenitorul va primi un certificat de moștenitor din partea instanței care instrumentează succesiunea, la sfârșitul procedurii.

În alte state membre, moștenitorul poate solicita autorității publice competente, de exemplu, unui notar sau grefier, să emită un certificat de moștenitor. În acest caz, certificatul de moștenitor va fi redactat sub forma unui document oficial care garantează autenticitatea semnăturii și a conținutului acestuia (un așa-numit „act autentic”).

În calitate de moștenitor, puteți prezenta certificatul de moștenitor, de exemplu, la o bancă, pentru a avea acces la banii dintr-un cont bancar moștenit, sau la registrul funciar, în vederea modificării actului de proprietate asupra unei case moștenite.

→ Este posibil ca certificatul meu de moștenitor eliberat într-un stat membru să producă efecte într-un alt stat membru?

În cazul în care contul bancar sau casa pe care ați moștenit-o se află în alt stat membru, certificatul de moștenitor vă permite să vă dovediți statutul de moștenitor în alt stat membru.

În cazul în care certificatul dumneavoastră de moștenitor este întocmit într-un stat membru *sub forma unui document emis de o instanță sau de o altă instituție care acționează drept instanță*, certificatul dumneavoastră va fi recunoscut drept hotărâre judecătorească în statul membru în care este prezentat, fără să fie nevoie de nicio procedură specială (a se vedea secțiunea „Este posibil ca o hotărâre judecătorească pronunțată într-un stat membru să producă efecte într-un alt stat membru?”).

În cazul în care certificatul dumneavoastră de moștenitor este întocmit într-un stat membru *sub forma altui document oficial decât o hotărâre judecătorească (act autentic)* – de exemplu, sub forma unui act notarial –, va avea aceleași efecte în statul membru în care este prezentat ca cele pe care le are în statul membru în care a fost întocmit, cu excepția cazului în care certificatul este contrar legislației (politicii publice) fundamentale a statului membru în care este prezentat. Puteți solicita autorității care a întocmit documentul – de exemplu, notarului – să completeze un formular în care să explice efectele pe care

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

certificatul de moștenitor le produce în statul membru în care a fost întocmit.

Este posibil ca un certificat de moștenitor întocmit într-un stat membru să nu fie recunoscut sau acceptat într-o țară terță (acceptarea va depinde de legislația țării terțe în cauză).

→ Exemplu

Romina, cetățean italian care locuiește în Italia, a moștenit o casă în Franța de la mama sa. Mama Rominei a avut ultima reședință obișnuită în Italia. Romina a solicitat unui notar italian să instrumenteze succesiunea mamei sale și a solicitat acestuia să emită un certificat de moștenitor pe care ea să îl prezinte la registrul funciar din Franța, în vederea modificării documentului de proprietate asupra casei mamei sale. Certificatul de moștenitor emis de notarul italian este valabil din punct de vedere juridic atât în Franța, cât și în Italia. Romina poate solicita notarului italian să completeze un formular în care să explice efectele pe care le produce certificatul de moștenitor.

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

Certificatul european de moștenitor („CEM”)

→ Ce este certificatul european de moștenitor?

Certificatul european de moștenitor (CEM) este un document care permite moștenitorilor, legatarilor, executorilor testamentari (persoanele care pun în aplicare dorințele testatorului) și administratorilor patrimoniului succesoral (persoanele care au grijă de patrimoniul succesoral înainte ca acesta să fie transferat către moștenitori) **să își dovedească statutul și să își exercite drepturile** în alte state membre ale UE.

→ Cine poate solicita certificatul european de moștenitor și când?

CEM nu se eliberează în mod automat; acesta trebuie solicitat după decesul unei persoane (indiferent dacă defunctul a lăsat un testament sau nu). Orice moștenitor, legatar, executor testamentar sau administrator al patrimoniului succesoral care trebuie să își dovedească statutul sau să își exercite drepturile într-un alt stat membru poate solicita eliberarea unui CEM.

→ Cum pot solicita eliberarea unui certificat european de moștenitor?

Deși nu este obligatoriu, cel mai simplu mod de a solicita eliberarea unui CEM este prin formularul standard prevăzut de legislația UE. Puteți găsi formularul în limba dumneavoastră aici: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=uriserv%3AOJ.L_2014.359.01.0030.01.RON

→ Cât costă obținerea unui certificat european de moștenitor?

Costul unui CEM variază în funcție de statul membru în care este emis.

→ Cine este autorizat să elibereze certificatul european de moștenitor?

CEM poate fi eliberat numai de autoritățile statului membru care este competent să instrumenteze succesiunea. Acestea pot fi autoritățile statului membru în care defunctul a avut ultima reședință obișnuită sau autoritățile statului membru de cetățenie a defunctului, în cazul în care moștenitorii au convenit să aleagă instanțele din respectivul stat membru (a se vedea secțiunea „Pot moștenitorii să aleagă statul membru în care succesiunea ar trebui instrumentată?”).

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

Fiecare stat membru decide cu privire la autoritatea specifică de pe teritoriul său care va putea emite un CEM. De cele mai multe ori, CEM va fi emis de o instanță sau de un notar. Pe portalul european e-justiție ⁽¹⁾ puteți găsi o listă a autorităților care pot emite un CEM în fiecare stat membru.

La primirea unei cereri de emitere a unui CEM, autoritatea emitentă îi informează pe toți ceilalți posibili moștenitori cu privire la cerere, astfel încât aceștia să își poată invoca drepturile. De asemenea, autoritatea emitentă îi va informa pe moștenitori cu privire la emiterea CEM.

➔ Care este conținutul certificatului european de moștenitor?

Autoritatea care eliberează CEM va completa toate datele necesare în certificat în conformitate cu legea aplicabilă succesiunii, și anume fie legea țării ultimei reședințe obișnuite a persoanei decedate, fie legea țării sale de cetățenie, dacă a ales această lege.

Certificatul cuprinde informații precum:

- ➔ date referitoare la defunct și la persoana care a solicitat CEM;
- ➔ date referitoare la toți posibii moștenitori;

- ➔ aspecte patrimoniale ale regimului matrimonial sau ale parteneriatului înregistrat al defunctului (și anume, normele care reglementează diviziunea patrimoniului între soți sau parteneri înregistrați, astfel încât cota care revine persoanei decedate să poată fi transferată către moștenitorii acesteia);
- ➔ legea aplicabilă în materie de succesiune și modul în care a fost stabilită această lege;
- ➔ posibila existență a unui testament al defunctului;
- ➔ cota din patrimoniul succesoral care corespunde fiecărui moștenitor;
- ➔ puterile executorului testamentar și/sau ale administratorului patrimoniului succesoral.

➔ Care sunt avantajele certificatului european de moștenitor?

CEM nu înlocuiește documentele echivalente existente în fiecare stat membru (certIFICATELE NAȚIONALE DE MOȘTENITOR), ci reprezintă o alternativă.

Cu toate acestea, solicitarea unui CEM în locul unui document național echivalent simplifică procedurile dacă trebuie să dovedești că sunteți moștenitor (sau legatar, executor testamentar sau administrator al patrimoniului succesoral) în mai multe state membre, din motivul că defunctul deținea bunuri în mai multe state membre.

⁽¹⁾ https://e-justice.europa.eu/content_succession-166-ro.do?init=true

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

Acest lucru se datorează faptului că, în conformitate cu regulamentul, **CEM are aceleași efecte în toate statele membre, indiferent de locul în care a fost emis, iar recunoașterea sa nu necesită nicio procedură specială.** În schimb, efectele pe care le produce un certificat național de moștenitor sunt diferite în funcție de statul membru emitent, și, prin urmare, ar putea fi necesar ca acestea să fie explicate într-un formular suplimentar completat de autoritatea emitentă. În plus, acceptarea unui certificat național de moștenitor poate fi refuzată, dacă certificatul este contrar legislației (politicii publice) fundamentale a statului membru în care este prezentat.

Efectele uniforme a unui CEM sunt următoarele:

- ➔ După emiterea unui CEM, acesta va fi recunoscut în toate celelalte state membre, fără să fie nevoie de nicio procedură specială.
- ➔ Informațiile incluse în CEM vor fi considerate exacte.
- ➔ Drepturile persoanelor care efectuează plăți sau transferă proprietăți către o persoană menționată în CEM sau care cumpără proprietăți de la o persoană menționată în CEM, pe baza informațiilor incluse în CEM, vor fi protejate.
- ➔ CEM va fi un document valabil pentru înregistrarea proprietății moștenite în registrul funciar al unui stat membru.

➔ Exemplu

Mirna, din Croația, locuiește în Austria. Ea are un cont bancar în Croația și o casă în Malta. Fiul său, Janko, locuiește în Austria, iar fiica sa, Vesna, care a dobândit naționalitate australiană prin căsătorie, locuiește în Australia. Întrucât ultima reședință obișnuită a Mirnei a fost în Austria, instanțele austriece sunt competente să instrumenteze succesiunea. Mirna nu a ales ca legislația croată să se aplice succesiunii, astfel încât instanțele austriece vor aplica legislația austriacă pentru dezbaterea succesiunii.

Copiii Mirnei sunt unici săi moștenitori. Având în vedere că trebuie să își dovedească statutul de moștenitori în două state membre diferite (Croația și Malta), ei decid să solicite un CEM în locul documentului austriac echivalent, pentru a evita necesitatea de a completa un formular în care să explice efectele documentului național și pentru a se asigura că nu va fi ridicată nicio opoziție cu privire la documentul care atestă statutul lor de moștenitori.

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

Întrucât instanțele austriece sunt competente să instrumenteze succesiunea, acestea sunt competente și în ceea ce privește emiterea CEM, în conformitate cu legislația austriacă, care este legea aplicabilă succesiunii. Janko și Vesna vor obține câte o copie certificată a CEM valabilă pe o perioadă inițială de șase luni, pentru a putea avea acces la banii din contul bancar din Croația și a putea înregistra casa mamei lor din Malta pe numele lor în registrul funciar maltez relevant.

→ Cât timp este valabil certificatul european de moștenitor?

Autoritatea care eliberează CEM va păstra certificatul original și va elibera una sau mai multe copii certificate persoanei care a solicitat CEM și oricăror alte persoane care pot demonstra un interes legitim (de exemplu, dacă solicitantul este un moștenitor, se poate emite o copie certificată a CEM altui moștenitor, legatar sau administrator al patrimoniului succesoral). Copiile certificate ale CEM au o valabilitate de șase luni, cu posibilitate de prelungire la cerere.

→ Ce se întâmplă dacă certificatul european de moștenitor conține o eroare sau prezintă date inexacte?

Dacă puteți demonstra un interes legitim asupra certificatului, puteți solicita corectarea greșelilor de către autoritatea emitentă. De asemenea, autoritatea emitentă poate corecta greșelile din proprie inițiativă.

Totodată, în cazul în care s-a stabilit că întregul conținut al CEM sau unele dintre elementele sale individuale sunt inexacte, puteți solicita autorității emitente să îl modifice sau să îl retragă. Autoritatea emitentă trebuie să informeze toate persoanele cărora li s-au înmânat copii certificate ale CEM cu privire la corectarea, modificarea sau retragerea acestuia.

Dacă nu sunteți de acord cu refuzul autorității emitente de a emite un CEM sau cu rectificarea, modificarea sau retragerea CEM, puteți contesta această hotărâre în fața instanțelor din statul membru al autorității emitente. Dacă aveți câștig de cauză, instanța sau autoritatea emitentă va emite un CEM și, dacă CEM a fost inexact, instanța sau autoritatea emitentă îl va corecta, modifica sau retrage.

PARTEA A III-A: SUCCESIUNEA – MOȘTENITORII

→ Certificatul european de moștenitor (CEM)

- poate fi solicitat de către moștenitorii, legatarii, executorii testamentari și administratorii patrimoniului succesoral;
- permite moștenitorilor, legatarilor, executorilor unui testament și administratorilor patrimoniului succesoral să își dovedească statutul și să își exercite drepturile și competențele cu privire la bunurile situate în alte state membre, de exemplu:
 - să aibă acces la bani moșteniți într-un cont bancar aflat într-un alt stat membru;
 - să înregistreze proprietatea moștenită în registrul funciar din alt stat membru;
- poate fi solicitat în locul documentelor naționale echivalente;
- cuprinde informații care sunt considerate a fi exacte;
- produce aceleași efecte în toate statele membre;
- trebuie recunoscut în toate statele membre, fără a fi necesară vreo procedură specială.

Informații suplimentare

Pentru mai multe informații despre Regulamentul UE privind succesiunile și despre autoritatea pe care trebuie să o contactați pentru asistență în statul membru în care vă aflați, consultați următoarele site-uri:

Succeșiunea în portalul european e-justiție

https://e-justice.europa.eu/content_succession-166-ro.do?init=true

Comisia Europeană, Direcția Generală Justiție și Consumatori

http://ec.europa.eu/justice/index_en.htm

Portalul „Europa ta”

http://europa.eu/youreurope/citizens/family/successions/index_ro.htm

Consiliul Notarilor din UE

<http://www.cnue.eu>

Asociația Rețelei Europene a Registrelor de Succesiuni

<http://www.arert.eu>

Asociația europeană a cărților funciare

<https://www.elra.eu>

Contact

European Commission
Directorate-General for Justice and Consumers
European Judicial Network
in civil and commercial matters
just-ejn-civil@ec.europa.eu
<https://e-justice.europa.eu/ejncivil>

